

RADOVAN RADONJIĆ

ZNAMENITI GOVORI

FAKULTET ZA DRŽAVNE
I EVROPSKE STUDIJE

FDES

PODGORICA

Izdavač
Fakultet za državne i evropske studije – Podgorica
e-mail: info@fdes.me

Za izdavača
Prof. dr Đorđije Blažić, dekan

Urednik
Mr Ivan Radević

Lektura
Mr Nataša Jovović

ZNAMENITI GOVORI

Priredio

Prof. dr Radovan Radonjić

PODGORICA
2013.

SADRŽAJ

UMJESTO UVODA	19
-------------------------	----

DIO PRVI SUDSKI GOVORI

Solon	
MOJE SUDSKE REFORME	69
Sokrat	
ODBRANA NA SUDU	71
Sokrat	
ZAVRŠNA RIJEČ NA SUDU.	76
Isej	
EUFILET NAM JE BRAT.	78
Demosten	
VIJENAC SLAVE.	81
Marko Tulije Ciceron	
PRO SEXTO ROSCIO	89
Julije Cezar	
U ODBRANU ZAVJERENIKA	98
Kremucije Kord	
O DELIKTU MIŠLJENJA.	103
Joatam	
SVAKOME PO ZASLUZI	105
Papa Gregor VII	
EKSKOMUNIKACIJA HENRIHA IV	107

Tomas Mor	
ODBRANA NA SUDU	109
Martin Luter	
NEKA BOG PRESUDI	112
Tomas Arskin	
SLOBODA ŠTAMPE	116
Žil Favr	
ODBRANA ORSINIJA	121
Fjodor Mihailovič Dostojevski	
IMAGINARNI GOVOR PREDSJEDNIKA SUDA	125
Danilo Petrović	
TAKO SAM PRESUDIO	132
Lujza Mišel	
PRED VERSAJSKIM VOJNIM SUDOM	134
Adrijen Lašnal	
ODBRANA GOSPOĐE LOMBARDI	136
Hinko Hinković	
ODBRANA RODOLJUBA	140
Bogdan Medaković	
NEKA ZVONI ZVONO „CONCORDIJA”	142
Gustav Gaj	
PROMAŠENA SVRHA OPTUŽNICE	145
Enriko Feri	
ODBRANA KARLA SIENFUEGOSA	148
Ljudevit Cimperman	
O VANPRAVNOJ JAVNOSTI	150
Sekula Drljević	
ODBRANA ĐENERALA	153
Jovan Barović	
PUCANJ U ZLOČIN	160

DIO DRUGI

PARLAMENTARNI GOVORI

Perikle	
6 POSLJEDNJI GOVOR U SKUPŠTINI	165

Demosten	
SAMO JELINI MOGU SPASITI JELADU	167
Marko Tulije Ciceron	
PRVI GOVOR PROTIV KATILINE	169
Viljem Paltni	
VOJSKA I PARLAMENT	171
Edmund Pendlton	
SLOBODA I VLADA U AMERICI	174
Džon Vilks	
OPOMENA I PROROČANSTVO	177
Edmund Berk	
POMIRENJE S AMERIKOM.	181
Džon Adams	
O OBJAVI AMERIČKE NEZAVISNOSTI	183
Henri Patrik	
SLOBODA ILI SMRT.	186
Džon Ratlidž	
ZA SOPSTVENO ZAKONODAVSTVO.	190
Onore-Gabrijel Riketi Mirabo	
O OTPUŠTANJU MINISTARA	193
Pjer-Viktimijen Vernjio	
ODGOVOR ROBESPJERU	195
Maksimilijan Robespjer	
CILJ KOME TEŽIMO	198
Viljem Pit Mlađi	
UDIO ENGLJSKE U TRGOVINI ROBLJEM	200
Fransoa-Rene de Šatobrijan	
O DEKLARACIJI POSLANIČKOG DOMA	202
Vuko Radonjić	
GROFU MARKU IVELIĆU	206
Alfons de Lamartin	
NE TRČATI PRED SUDOM VREMENA	208
Džon Klejton	
PRAVDA JE VRHOVNI ZAKON DRŽAVA.	211
Viktor Igo	
O SLOBODI NASTAVE	213
Viljem Evart Gledston	
O NAČELIMA SPOLJNE POLITIKE	216

Šarl de Montalamber	SLOBODNA RASPRAVA JE DUŠA PORETKA	219
Čarls Samner	STVARNA VELIČINA NACIJE	223
Džon Brajt	ANĐEO SMRTI	226
Elizabet Stenton	O PRAVIMA ŽENA	228
Nikola I Petrović	O OPŠTEM IMOVINSKOM ZAKONIKU.	230

DIO TREĆI
POLITIČKI GOVORI

Temistokle	PERSIJSKOM CARU	235
Volumnija	MOLBA SINU	236
Džon Bol	ROBOVI I SLOBODNI LJUDI	238
Katerina Radonjić	OTKUD BEZVLAŠĆE U CRNOJ GORI	239
Džozef Voren	USTAVNA SLOBODA I SAMOVOLJNA VLAST	242
Tomas Džeferson	O NEZAVISNOSTI SAD	245
Logan	O NEPRAVDAMA BIJELACA	247
Petar I Petrović	KATUNJANIMA (I)	248
Džems Monro	AMERIKA AMERIKANCIMA.	250
Napoleon Bonaparta	PROTEST PROTIV ZATOČENJA.	252
Danijel Vebster	PROTIV UKIDANJA USTAVA	254

Duzepe Macini	
USTAJTE.	256
Petar II Petrović	
NA CRNU GORU JOŠ NIKO NIJE DOBIO SLAVU	260
Josip Juraj Štrosmajer	
PAPA NIJE NEPOGRJEŠIV	262
Danilo Petrović	
HOĆEMO U ZAJEDNICU EVROPSKIH DRŽAVA	264
Emilio Kastelar	
O SLOBODI SAVJESTI.	267
Poglavica Sijetla	
ZEMLJA NAM JE MATI	273
Žan Žores	
PROTIV RATA.	275
Aristid Brajan	
KELOG — BRAJANOV PAKT	277
Roza Luksemburg	
STVARI SE NE RJEŠAVAJU SAME OD SEBE	282
Sekula Drljević	
CRNA GORA JE CRNOGORACA	284
Adolf Hitler	
HTJELI SU SILU — IMAĆE JE.	286
Šarl de Gol	
EVROPA OD URALA DO ATLANTIKA	288
Džon F. Kenedi	
INAUGURALNI GOVOR	291
Martin Luter King	
IMAM SAN.	294

DIO ČETVRTI
VOJNIČKI GOVORI

Tutmosis III	
OSLOBODIĆU MEGIDO	299
Nikija	
SVJESNE NE TREBA HRABRITI.	300

Aleksandar Makedonski	
PRIJEKOR VOJNICIMA	301
Hanibal Barka	
ČASNO SE GINE U BORBI	
A NE U BJEŽANJU.	303
Lucije Scipion	
VOJSKA JE ZA PLEMENITE I HRABRE	306
Viljem Osvajač	
OSVETNICI PLEMENITE KRVI	307
Papa Urban II	
SVETA VOJNA.	309
Anri IV	
ZA MNOM.	310
Princ Konde	
PRIMJER VOJNICIMA.	311
Petar Veliki	
PRIJE BITKE.	312
Stanislav Radonjić	
GLAVE ZA SLOBODU.	313
Mihail Ilarionovič Kutuzov	
ODLIKE DOBRA VOJNIKA.	314
Jovan Radonjić	
OTPOZDRAV MAHMUDU.	315
Maršal Mišel Nej	
TRIJUMF SLOBODE.	316
Napoleon Bonaparta	
OPROŠTAJ SA STAROM GARDOM.	317
Karl Filip Švarcenberg	
ODSUDNI ČAS	318
Omer-paša Latas	
PRED KRIMSKI RAT	319
Nikola I Petrović	
KRITSKOM ODREDU.	320
Mihail Dimitrijevič Skobeljev	
PRELAZAK PREKO BALKANA.	321
Hikonoja Kamimura	
NA RASTANKU	322

General Prino	
POBJEDNICIMA SA KRAVICE	323
Vinston Čerčil	
ISKUŠENJA RATA.	325
Dragutin Gavrilović	
BRANIOCIMA BEOGRADA.	327
Šarl de Gol	
SVIM FRANCUZIMA	328
Ratnici s fronta	
VRHOVNOM KOMANDANTU	329

DIO PETI
PROPOVIJEDI

Lao Ce	
TRI ČOVJEKOVA BLAGA	333
Goatama Buda	
ČETIRI UZVIŠENE ISTINE	334
Isus Hristos	
O DOBROČINSTVU.	335
Apostol Pavle	
POŠTUJTE VLAST	336
Prorok Isaija	
O ODRODIMA.	337
Jovan Zlatousti	
ZLA ŽENA.	340
Aurelije Avgustin	
ZEMALJSKA I NEBESKA DRŽAVA.	344
Gelazije I	
O DVJEMA VLASTIMA	346
Jovan Lestvičnik	
O KROTKOSTI I ZLOĆI.	348
Sofronije Jerusalimski	
NA HRISTOVO ROŽDESTVO	350
Jovan Damaskin	
SLOVO NA USPENJE HVALJENE.	352

Papa Gregor VII	
VLAST PAPE.	354
Majster Ekhart	
O ISPUNJENJU VREMENA.	355
Jan Hus	
USKRSNUĆE	357
Hju Latimer	
ĐAVO KAO EPISKOP	359
Džon Noks	
PROTIV TIRANA	362
Petar Skarga	
O LJUBAVI PREMA OTADŽBINI.	364
Žan — Benjin Bosije	
ŠTO SMO MI?	367
Luj Burdalü	
O HIPOKRIZIJI	370
Dimitrije Rostovski	
O ČUDOTORCU.	373
Žan — Batist Masijon	
O MALOM BROJU IZABRANIH	377
Mihailo Desnicki	
O VASKRSENJU	379
Inokentije Borisov	
BRAĆO, PLAČIMO.	385
Rodion Putjatin	
RIJEČ GRJEŠNIKU	386
Justin Popović	
SREBROLJUBLJE JE	
I BOGA UBILO.	388

DIO ŠESTI
PRIGODNI GOVORI

Isokrat	
O PODJELI HEGEMONIJE	393
Marko Tulije Ciceron	
O VRIJEDNOSTI POEZIJE	397

Marko Antonije	
POSMRTNI GOVOR CEZARU	400
Marko Brut	
O UBISTVU CEZARA	403
Đordano Bruno	
OPROŠTAJNI POZDRAV NJEMCIMA	405
Žak-Beninj Bosije	
PORTRET KROMVELOV	409
Georg Vilhelm Fridrih Hegel	
VRATIMO SE FILOFOZIJI	411
Johan Volfgang Gete	
POVODOM ŠEKSPIROVOG DANA.	413
Franc Grilparcer	
ZAMUKLA LIRA	417
Žan Batist Anri	
SVETO PISMO LJUDSKOG RODA	419
Viktor Igo	
NA BALZAKOVOJ SAHRANI.	421
Abraham Linkoln	
GETISBURŠKI GOVOR	424
Frančesko de Sanktis	
NAUKA I ŽIVOT	425
Friderih Engels	
NA MARKSOVOM GROBU	427
Fjodor Mihailovič Dostojevski	
PUŠKIN	430
Edmon Abu	
U ČAST VIKTORA IGOA	434
Đozue Karduči	
VITEZ LJUDSKOG RODA.	436
Leon Gambeta	
DVIJE FRANCUSKE.	439
Miguel Unamuno	
MOĆ ŠPANIJE	441
Luidi Pirandelo	
NAGRADA ŠKOLI ŽIVOTA.	443
Tomas Man	
UZVIŠENOST U PATNJI	445

Josif Visarionovič Džugašvili Staljin	
ZAKLETVA NAD MRTVIM LENJINOM	448
Anatol Frans	
ODA RAZUMNIM.	450
Migel Angel Asturias	
STVARANJE JE VJEČNO	452
Veljko Milatović	
ISPUNJENI DUG	455

DIO SEDMI

TEORIJSKO-KOGNITIVNI GOVORI

Konfučije	
UPUTSTVO ZA VLADARE	459
Perikle	
ATINSKA DEMOKRATIJA	461
Platon	
ZA VLAST FILOZOFA	465
Aristotel	
NAJBOLJA DRŽAVA	468
Polibije	
RIMSKA DRŽAVA	471
Tomo Akvinski	
ČOVJEK JE BIĆE ZAJEDNICE	474
Nikolo Makijaveli	
MODEL DRŽAVNIKA	476
Johan Altuzijus	
PRAVO I POLITIKA	482
Tomas Hobs	
LEVIJATAN	484
Benžamen Konstan	
ANTIČKI I MODERNI POJAM SLOBODE	486
Aleksis de Tokvil	
MATERIJALNA UŽIVANJA I SLOBODA	488
Mihail Bakunjin	
REVOLUCIONARNI KATEHIZAM	491

Karl Marks	
ISTORIJA JE SUDIJA	493
Fridrih Niče	
DRŽAVA JE ČUDOVIŠTE	496
Svetozar Marković	
FATALNA IDEJA.	497
Franc Openhajmer	
EKONOMSKO I POLITIČKO SREDSTVO	500
Vladimir Iljič Uljanov – Lenjin	
O „DEMOKRATIJI” I DIKTATURI	502
Lav Davidovič Bronštajn – Trocki	
O „POTPUNOJ POBJEDI SOCIJALIZMA”.	507
Josif Visarionovič Džugašvili – Staljin	
O DIKTATURI PROLETARIJATA.	511
Dimitrije Tucović	
SRBIJA I ALBANIJA	513
Papa Đovani XXIII	
ZNAKOVI VREMENA	517
Benito Musolini	
VRIJEDNOST I MISIJA DRŽAVE.	519
Adolf Hitler	
DRŽAVA I RASA.	521
Alfred Rozenberg	
RASA — NAJVIŠA VRIJEDNOST.	524
Milovan Đilas	
O CRNOGORSKOM NACIONALNOM PITANJU	526

DIO OSMI

AKADEMSKO-POETSKI GOVORI

Lao Ce	
MOŽEŠ LI...?.	533
Konfučije	
PORIJEKLO I FUNKCIJA MUZIKE	534
Teognid	
NIJE GRIJEH ZBACITI TIRANINA	535

Marko Tulije Ciceron	
NAJVIŠI ZAKON	536
Anej Seneka	
O GNJEVU	537
Publie Kornelije Tacit	
POHVALA GOVORNIŠTVA	539
Đirolimo Savonarola	
POKAJ SE, ITALIJO	542
Đordano Bruno	
O MUDROSTI	544
Viljem Virt	
LJUDI SU TVORCI SVOJE SREĆE.	546
Aleksis de Tokvil	
O SLOBODI ŠTAMPE	548
Serdar Radonja	
A NAS JEDNE SAMO SUNCE GRIJE	550
Fjodor Mihailović Dostojevski	
SLOVENOFILI, CRNOGORCI I ZAPADNJACI	552
Tomas Henri Haksli	
IGRA ŠAHA	556
Robert Ingersol	
MAŠTA	558
Fridrih Niče	
PREDSKAZANJE	561
Fridrih Racel	
TLE U DUŠI DRŽAVE	563
Radjard Kipling	
AKO MOŽEŠ...	565
Mohandas Gandi	
NON-COOPERATION	567
Papa Đovani XXIII	
ULOGA JAVNE VLASTI	571
Mijo Radošević	
O HRVATSKIM VOĐAMA GOMILE	573
Ivo Andrić	
BOSNA JE ZEMLJA MRŽNJE	576
Miroslav Krleža	
NAD OTVORENIM GROBOM, TUŽNI ZBORE	579

Radovan Zogović	
INTERNACIJA CRNE GORE	584
Veljko Vlahović	
CRNA GORA	586
Ratko Vujošević	
AUREVOIR, MONTENEGRO.	588

DODACI

REGISTAR IMENA	593
SUMMARY	603
O AUTORU	607